

Ohjaus uudessa sote:ssa

Liina-Kaisa Tynkkynen, FT, dosentti

Tutkimuspäällikkö, THL

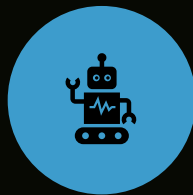
Apulaisprofessori, Tampereen yliopisto

SLY kevätseminaari 10.5.2023

”Ohjaus” (kielitoimiston sanakirja)

Saattaa kulkemaan haluttuun suuntaan, pitää oikeassa suunnassa, säädellä kulkua.

Liikkuvan esineen, virtaavan aineen tms. kulkusuunnan säätämisestä.

Säädellä, hallita laitteen, järjestelmän tms. toimintaa.

Tietä/suuntaa näyttäen neuvoa menemään jhk, johdattaa, opastaa, johtaa, suunnata.

Saattaa jk ohjeilla sujumaan halutulla tavalla, opastaa, neuvoa, johtaa.

Suunnitella ja valmistaa näytelmä, elokuva, televisioesitys tms. esityskuntoon.

*“The world is cluttered with good health policies gone wrong. (..) Sometimes the trouble is political, and sometimes it is financial, **but sometimes it is in the way things are done – in governance.**”*

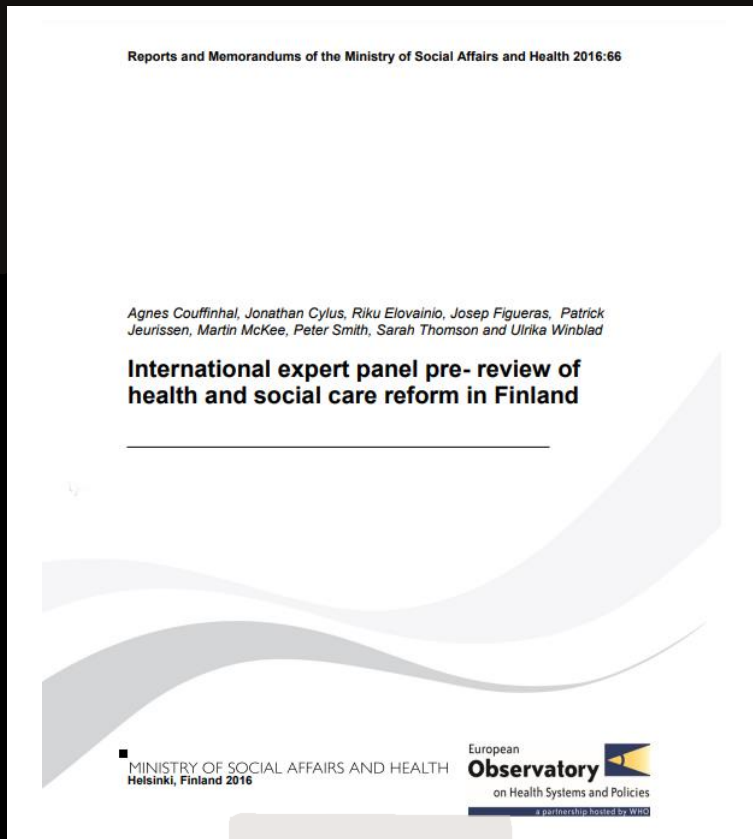
– Greer et al. 2016

Toiminnan ja kannusteiden saman- suuntaisuus

*Action and incentive
alignment*

Kansainvälinen asiantuntijapaneeli kansallisen ohjauksen merkityksestä

Koko järjestelmää koskevan vision muodostaminen

Strateginen ja operatiivinen tuki esimerkiksi tietojärjestelmien ja palveluiden hankintojen osalta

Koordinaatio kaikista vaativimmassa hoidossa ja sen hankinnoissa

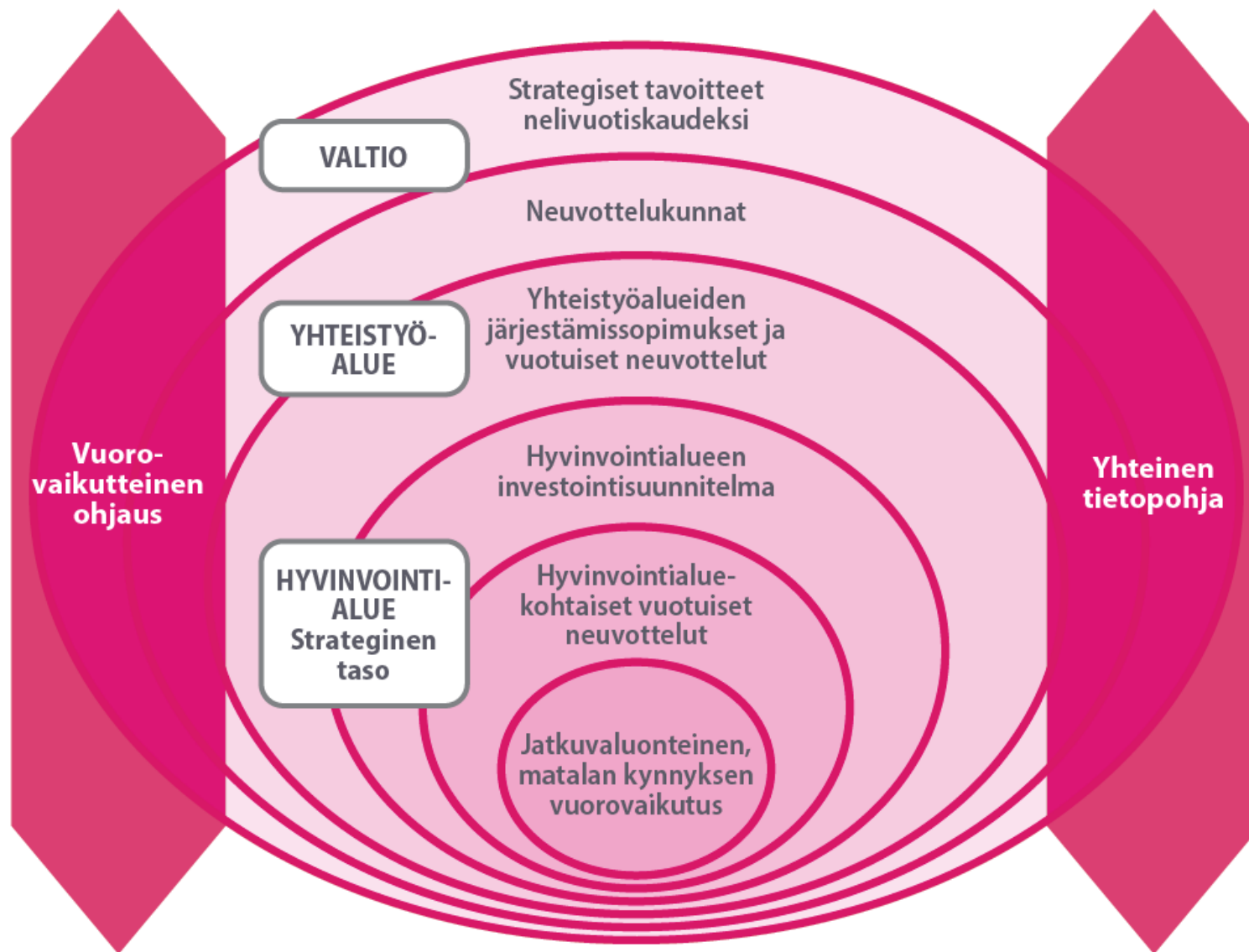
Yhdenvertaisuuden varmistaminen

Laatukriteerien muodostaminen

Suorituksen monitorointi ja puuttuminen alisuoritukseen

Päällekkäisyyksien karsiminen

Vertailutiedon tuottaminen

Lähde: STM

”Uuden kansallisen ohjauksen” välineitä

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet

Hyvinvointialueen ja yhteistoiminta-alueen neuvottelut

THL:n arviointiraportit, STM:n suositukset, AVlen ja Valviran mahdolliset tarkistusraportit

Investointisuunnitelmien hyväksyntä

HVA-arviointimenettely

HVA-lisärahoitus

Yhteinen tietopohja

Vuorovaikutuksen lisääntyminen valtio ja hyvinvointialue

Sote-neuvottelukunta

HVA-johdon tms. verkostot

Jatkuva vuorovaikutus, matalan kynnyksen kontaktit

Vaikuttavuusperustainen ohjaus (valmistelussa 2020-luku)

Lähde: STM

Ohjausta tehdään
valtioneuvoston tasolla – voiko se
olla yhdenmukaista?

...ja pitääkö sen olla?

Soten ohjaaminen sotena

ja ”hyvinvointialueiden ohjaaminen
hyvinvointialueina”

Hyvinvointialueilla on itsehallinto

...”mutta se on erilaista kuin kuntien itsehallinto”

Viralliset ja näkyvät ohjausrakenteet vs. varjo- organisaatiot

Entä substanssilainsäädäntö, valvonta,
professioiden autonomia... ?

Hyvinvointialueiden ohjaus ei
ole sama asia kuin koko
palvelujärjestelmän ohjaus

Mitä tehdään julkisen sote:n ulkopuolelle jäävien
järjestelmän osien ohjaukselle?

Hyvinvointialueiden toimiminen strategisina toimijoina

”Strategic purchasing”

Järjestelmälle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen on yhteinen asia

- Sote-järjestelmien toimintaan vaikuttaa iso joukko erilaisia toimijoita
- Jokainen toimijaryhmä vaikuttaa omalla toiminnallaan niihin lopputuloksiin joita järjestelmä tuottaa
- Toimijoilla myös eri suuntiin ohjaavia kannusteita ja intressejä
- **Pyrkimys toimien samansuuntaisuuteen (*action alignment*) on koko järjestelmän ohjauksen ja hallinnan haaste**

KIITOS!

LIINA-KAISA.TYNKKYNNEN(a)THL.FI